

ความต้องการที่อยู่อาศัยในวัยสูงอายุของผู้ที่ทำงานบริษัทชั้นนำ
ในกรุงเทพมหานคร

นายบัญชา บุรณสิงห์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำรงหลักสูตรปริญญาเอกพัฒนศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาเคหการ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-153-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**HOUSING NEED FOR ELDERLY OF LEADING COMPANIES
IN BANGKOK METROPOLITAN AREA**

Mr.Buncha Buranasing

A Thesis Submitted in Partail Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Housing Development

Department of Architecture

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-636-153-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความต้องการที่อยู่อาศัยในวัยสูงอายุของผู้ที่ทำงานบริษัทชั้นนำ
ในกรุงเทพมหานคร

โดย

นายบัญชา บุรณสิงห์

ภาควิชา

เคหการ

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ มานพ พงศทัต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นักศึกษานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สุปรียา หิรัญโร)

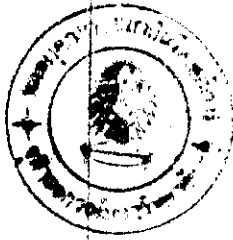
.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ มานพ พงศทัต)

.....กรรมการ

(อาจารย์ กุณฑลทิพย์ พานิชภักดิ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสีเขียวนี้เพียงแผ่นเดียว

นายบัญชา บุรณสิงห์ : ความต้องการที่อยู่อาศัยในวัยสูงอายุของผู้ที่ทำงานบริษัทชั้นนำใน กรุงเทพมหานคร (HOUSING NEED FOR ELDERLY OF LEADING COMPANIES IN BANGKOK METROPOLITAN AREA) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ มานพ พงศทัต, 128 หน้า ISBN 974-636-153-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินชีวิต ลักษณะทางสังคม - เศรษฐกิจ ความต้องการที่อยู่อาศัยในวัยสูงอายุและความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชนผู้สูงอายุ ของผู้ที่กำลังจะเกษียณอายุ คือ มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ที่ทำงานในบริษัทชั้นนำ เขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 50-55 ปี มีสถานภาพสมรส มีบุตรไม่เกิน 3 คน สมาชิกในครอบครัวไม่เกิน 5 คน มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯ การศึกษาส่วนใหญ่ต่ำกว่าปริญญาตรี เนื่องจากสมัยก่อนไม่นิยมศึกษาสูงมากนัก ส่วนใหญ่ทำงานในตำแหน่งผู้บริหารระดับกลาง มีรายได้ครอบครัว 20,000-50,000 บาทต่อเดือน ลักษณะการดำเนินชีวิต ส่วนใหญ่ใช้เวลานอกเหนือจากการทำงานโดยการพักผ่อนอยู่กับบ้านไม่นิยมทำกิจกรรมนอกบ้าน นอกจากการไปห้างสรรพสินค้า เพื่อซื้อสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ งานอดิเรกจะเป็นการปลูก-ดูแลต้นไม้ การเล่นกีฬาไม่นิยมเล่นกีฬาเป็นประจำ

ความต้องการที่อยู่อาศัยใหม่กลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งคิดจะซื้อที่อยู่อาศัยใหม่ สำหรับเป็นบ้านพักผ่อน (บ้านหลังที่ 2) เพื่อใช้ชีวิตนอกเหนือจากบ้านหลังปัจจุบันและใช้ชีวิตเมื่อถึงวัยเกษียณอายุ ซึ่งเป็นความต้องการที่ไม่จำเป็นมากนัก (Housing Want) ลักษณะบ้านที่ต้องการ คือ บ้านเดี่ยวหรือสวนเกษตรในต่างจังหวัด ระดับราคา 750,000-1,500,000 บาท โดยทำเลที่ตั้งเป็นปัจจัยหลักในการพิจารณาเลือกซื้อ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชนผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เห็นด้วยที่จะมีการจัดสร้างชุมชนผู้สูงอายุโดยเฉพาะ และคิดว่าจะไปอยู่ถ้ามีชุมชนผู้สูงอายุที่ตนเองมีความพึงพอใจ โดยมีข้อพิจารณาเรียงตามลำดับ ได้แก่ การดูแลสุขภาพโดยผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ สภาพแวดล้อมที่สงบสุขและปลอดภัย สังคมเพื่อนบ้านที่อยู่ด้วยกัน และราคาบ้าน-ค่าบริการที่สมเหตุผล ลักษณะของชุมชนผู้สูงอายุควรเป็นบ้านกลุ่มชั้นเดียว (Single-Storey Cluster House) อยู่ในเขตปริมณฑล ควรซื้อเป็นกรรมสิทธิ์และอยู่คนเดียวโดยไม่มีผู้อาศัยร่วม ควรมีบริการด้านแพทย์-พยาบาล อาหาร ทำความสะอาด ซักรีดเสื้อผ้า และรถรับ-ส่งไปที่ต่าง ๆ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรมี ได้แก่ โรงพยาบาล-คลินิก สวนสุขภาพ ศูนย์กายภาพบำบัด สวนพักผ่อนและห้องปฏิบัติการ

ภาควิชา เภสัชศาสตร์
สาขาวิชา เภสัชศาสตร์
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.. C635354 : MAJOR HOUSING DEVELOPMENT

KEY WORD: HOUSING NEED / ELDERLY / LEADING COMPANIES / BANGKOK

BUNCHA BURANASING : HOUSING NEED FOR ELDERLY OF LEADING COMPANIES IN BANGKOK METROPOLITAN AREA. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. MANOP BONGSADAT. 128 pp. ISBN 974-636-153-8

The purpose of this research is to study the living, the social and economic characteristics, the housing need at the time of retirement and the opinions about aged community of people who are going to be retired aging 50 years old up and working in leading companies in the Bangkok Metropolitan.

Outcomes of the research are experienced that most sampling aged 50-55 years old, were married having children not more than 3 persons, contained family members not more than 5 persons, they had habitats in Bangkok with an education below bachelor degree mostly due to less concern on high education in previous time. Most of them work in middle reach management earning income of 20,000-50,000 bath per month. Living characteristics in addition to office hours, most of them reat at homes. Activities outside homes are unpreferable except going shopping for some necessary goods. Planting seem to be another activity they engage in whereas less attention is paid on playing sport.

Concerning need for new residences to be second rest homes, it is rising in much more than half of the samplings who plan to spend the rest from their routines in life after retirement. That was considered not much necessary. Single houses or farms in upcountries pricing from 750,000-1,500,000 baht were desired earnestly. Location; anyhow, was also considered mainly before buying.

Regarding opinions on the aged communities, most agreed to establish the communities especially for aged people that they themselves would stick around if they were satisfied. According to that, considerations were contemplated in a consequence as follows. Firstly, health care must be provided by the experts. Secondly, safe and serene environment shall be surrounded. Thirdly, neighbor in the vicinity should remain together. Fourthly, reasonable price was offerred-Single-Stored Cluster houses in the metropolitan areas hence, should be fit with the aged communities' characteristics. They should belong to their own without often residents. Furthermore medical service, nursing, food, cleaning, laundry, pick-up car, hospital or clinic, physical fitness, public recreation area and moral practice room should be set.

สาขาวิชา..... ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา..... ศึกษาศาสตร์
ปีการศึกษา..... 2539

.....
.....
.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่ง ของ รongศาสตราจารย์ มาณพ พงศทัต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ กุณฑลทิพย์ พานิชภักดิ์ และ ดร.วัชรวิ บูรณสิงห์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัย มาด้วยดีตลอด

ขอขอบพระคุณ คุณอำไพพร พจนีย์เกษม , คุณพงษ์พัฒน์ สัตยารัฐ คุณนันทรัตน์ พุทธิพรเศรษฐ , คุณไพโรจน์ อมรเวชยกุล , คุณรพีไพพิน สุจิตตนิมิต พนักงานและเจ้าหน้าที่ของบริษัทต่าง ๆ ที่ได้ให้ความเอื้อเฟื้อข้อมูล ตลอดจนผู้ที่มีได้กล่าว นามมาไว้ ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครูบาอาจารย์และผู้ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยทุกท่าน ที่ทำให้ผู้วิจัยได้มีวันนี้

บัญชา บูรณสิงห์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตารางประกอบ.....	ง
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและสาระสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
ขอบเขตการศึกษา.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ข้อจำกัดในการศึกษา.....	8
บทที่ 2 แนวความคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	9
แนวความคิดวิถีชีวิตครอบครัวกับผู้สูงอายุ.....	25
แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ.....	28
แนวความคิดเกี่ยวกับชุมชนพักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ.....	30
แนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตของมนุษย์.....	34
แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกที่อยู่อาศัย.....	39
แนวความคิดเกี่ยวกับการย้ายที่อยู่อาศัย.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	59
วิธีการดำเนินชีวิต.....	64
ที่อยู่อาศัยในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง.....	70
ความต้องการที่อยู่อาศัยใหม่เพื่อใช้ชีวิตในวัยสูงอายุ.....	78
ความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชนพักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ.....	85
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	103
ผลการวิจัย.....	103
ข้อเสนอแนะ.....	110
รายการอ้างอิง.....	115
ภาคผนวก.....	119
ประวัติผู้เขียน.....	128

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.13	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัยและการ ครอบครอง.....	72
4.14	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย.....	73
4.15	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาการอยู่อาศัย.....	73
4.16	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และจำนวนคนรับใช้.....	74
4.17	ความพึงพอใจต่อที่อยู่อาศัยปัจจุบัน จำแนกตามระดับความพึงพอใจ.....	76
4.18	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัญหาที่อยู่อาศัยที่คาดว่าจะ มีเมื่อถึงวัยเกษียณอายุ.....	77
4.19	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการอาศัยอยู่บ้านหลัง ปัจจุบันเมื่อถึงวัยเกษียณอายุ.....	77
4.20	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความต้องการที่อยู่อาศัย ใหม่และเหตุผล.....	79
4.21	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการซื้อที่อยู่อาศัยใหม่ จำแนกตาม ลักษณะที่อยู่อาศัยที่ต้องการ.....	80
4.22	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการซื้อที่อยู่อาศัยใหม่จำแนกตาม ทำเลที่ตั้งที่ต้องการ.....	80
4.23	ลำดับความสำคัญของปัจจัยในการเลือกซื้อที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างที่ ต้องการซื้อที่อยู่อาศัยใหม่.....	82
4.24	ลำดับความสำคัญของส่วนประกอบของบ้านที่กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการซื้อที่อยู่ อาศัยใหม่ให้ความสำคัญ.....	83
4.25	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการซื้อที่อยู่อาศัยใหม่ จำแนกตาม ราคาที่สามารถซื้อได้.....	84

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 จำนวนร้อยละของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปของโลกของประเทศที่พัฒนา กับประเทศที่ด้อยพัฒนาระหว่างปี คศ.1950 - 2025	2
1.2 จำนวนและร้อยละของประชากรในกลุ่มอายุต่าง ๆ ของประเทศไทย	2
3.1 รายชื่อบริษัทกลุ่มตัวอย่างและจำนวนประชากรแยกตามประเภทกิจการ.....	52
3.2 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาตามจำนวนประชากรที่ขอบเขต ความเชื่อมั่น 95 % โดยมีความผิดพลาดของความแม่นยำ 5%	53
3.3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามบริษัท.....	54
4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส และจำนวนบุตร.....	60
4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภูมิลำเนา	61
4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	61
4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่การงาน	62
4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ครอบครัวและ รายได้พิเศษ.....	63
4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ของกิจกรรมที่ทำ ขณะอยู่ที่บ้าน.....	65
4.7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ของกิจกรรมที่ทำในวันธรรมดา.	66
4.8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ของกิจกรรมที่ทำในวันหยุด.....	67
4.9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสิ่งอำนวยความสะดวกที่มี...	68
4.10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทกีฬา.....	69
4.11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย.....	70
4.12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัยและ การครอบครอง.....	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.26 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นในการจัดสร้างชุมชนพักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย.....	87
4.27 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พักที่เหมาะสมในชุมชนผู้สูงอายุและจำนวนชั้น.....	88
4.28 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งของชุมชนผู้สูงอายุ.....	89
4.29 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการครอบครองที่พักในชุมชนพักอาศัย.....	89
4.30 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการอยู่อาศัยร่วมในชุมชนผู้สูงอายุ.....	90
4.31 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการที่ควรมีสำหรับชุมชนผู้สูงอายุ.....	91
4.32 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรมีในชุมชนผู้สูงอายุ.....	92
4.33 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับกีฬาที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ.....	93
4.34 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจไปอยู่ในชุมชนผู้สูงอายุ.....	94
4.35 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลของการตัดสินใจไปอยู่ในชุมชนผู้สูงอายุ.....	95
4.36 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อคำนึงถึงถ้าหากจะไปอยู่ในชุมชนผู้สูงอายุ.....	96
4.37 สรุปผลการศึกษา.....	97